

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

ВІТАЄМО ПЕТРА ЮРІЙОВИЧА САУХА З 65-РІЧНИМ ЮВІЛЕЄМ!

25 травня 2015 року відомому українському філософу, релігієзнавцю, одному з фундаторів новітньої вітчизняної філософії, доктору філософських наук, професору, ректору Житомирського державного університету імені Івана Франка Петру Юрійовичу Сауху виповнилося 65 років.

Ювілейна дата є слушною нагодою віддати шану ювілярові, чий життя і діяльність відомі не лише в Україні, а й далеко за її межами. Життєвий шлях і творча діяльність професора Петра Сауха – повчальний приклад відданого служіння філософії й науці, її майбутньому. В ній поєдналися високий науково-філософський хист, послідовність поглядів, позицій та переконань, уміння переплавляти їх у реальні результативні практичні дії. А ще – широка і щедра душа, яка ділиться добром, теплом та світлом з усіма, хто має щастя до неї доторкнутися.

Життєвий шлях Петра Юрійовича Сауха розпочався 1950 року в селі Сімаківка Ємільчинського району Житомирської області. У 1973 р. він закінчив філософський факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Його науково-педагогічна діяльність розпочалась у Донецькому політехнічному інституті, в якому він у 1973 – 1975 роках працював асистентом кафедри філософії. Після закінчення навчання в аспірантурі філософського факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка (1975 – 1978) та дострокового захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук Петро Юрійович працював спочатку асистентом, а потім – старшим викладачем кафедри філософії Житомирського сільськогосподарського інституту. В 1980 році П. Саух переїхав до Рівного, де працював на кафедрі філософії Українського інституту інженерів водного господарства. В цьому навчальному закладі послідовно пройшов усі творчі сходи вченого і педагога: від старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри філософії до декана гуманітарного факультету. В 1990 р. захистив докторську дисертацію. Диплом професора він отримав у 1991 році, а в 1992 році він був обраний академіком Академії наук Вищої школи України. За сумісництвом, з 1992 по 1994 рік він був радником Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. З 1998 року професор П. Ю. Саух працював заступником директора з навчальної й наукової роботи Рівненського відділення Вищої школи права. Стажувався і читав курси лекцій в університетах Франції, Німеччини та США. Ця робота дала йому можливість познайомитися із досвідом організації навчального процесу й науки на Заході і, критично його переосмисливши, активно впроваджувати у подальшому в діяльність вітчизняної вищої школи. Він – почесний доктор та професор багатьох вітчизняних та зарубіжних університетів, Заслужений працівник освіти України (1996 р.).

У листопаді 1998 року П. Сауха призначено заступником голови Рівненської облдержадміністрації. За період роботи на цій посаді (1998 – 2002 рр.) він ініціював низку соціально-економічних та молодіжних проєктів, які були успішно реалізовані в регіоні. Протягом десяти років очолював Рівненську Асоціацію релігієзнавців України.

Від 2002-го року у Петра Юрійовича Сауха починається якісно новий етап творчої, організаційно-освітньої та наукової діяльності. Він обирається ректором Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка (з 2004 р. – Житомирського державного університету імені Івана Франка), в якому працює й донині. На цій посаді якнайповніше і наймасштабніше реалізуються його організаційні та адміністративні здібності, хист до науково-дослідницької та педагогічної діяльності. Професору П. Сауху належить значний внесок у розвиток філософських і гуманітарно-соціальних знань нашого суспільства, йому притаманні глибокий інтерес до наукової істини у пізнанні людського життя, широкий науковий світогляд, невгамовна жага знань. У своїй науковій діяльності він завжди виявляє креативні якості: інтерес до оригінальних ідей, тем дослідження та полемічність. Для нього характерним є невтомний пошук і дослідження багатьох проблем суспільного життя, виховання молоді, прагнення залучити її до висот справжнього розуміння процесів, що відбуваються у світі і в нашій країні зокрема. Професор П. Ю. Саух уособлює кращі риси і традиції викладача університету – чесність, компетентність, сумлінність, громадянську активність і доброту.

Уособлюючи проєвропейський вектор у гуманітарних науках та філософії, Петро Юрійович повсякчас наголошує на моральнісному значенні раціональності як незмінної риси людського світорозуміння та людської діяльності. Неозорий діапазон його наукових інтересів завжди поєднується із високим професіоналізмом ученого-дослідника і педагога-просвітника, а принциповість і послідовність у відстоюванні свого бачення – із романтикою філософсько-поетичного ставлення до життя. Ним написано

шерег книг і навчальних посібників, кількості статей, викладено не один лекційний курс. Він – один із перших українських учених, хто налагоджував контакти із західними науковцями, започатковував творчі й дружні стосунки з ними.

До творчих здобутків ювіляра належать ґрунтовні дослідження у багатьох сферах вітчизняної науки – історії, методології та теорії філософії, релігієзнавства. Неоціненним є внесок ювіляра у розроблення актуальних проблем національно-культурного відродження українського суспільства, формування інтелектуального потенціалу нації, діагностики трансформаційних процесів, аналіз проблем релігії і духовної екзистенції людини, цивілізаційних підстав її розвитку, долі національних цінностей у глобалізованому світі.

Вражає уміння професора Петра Сауха поєднувати глибокі, оригінально теоретичні, ретельно обґрунтовані власні теорії осмислення процесів сучасності із поясненням їх причин та передбаченням перспектив розвитку, пригномшливою ерудицією стосовно найсучасніших, щойно виданих публікацій різних авторів, із вдумливою критикою й аргументованою дискусією з ними. Глибокі ідеї професора П. Ю. Сауха стимулюють вивчення сучасних процесів націє- й державотворення, соціокультурних трансформацій українського суспільства. Авторська концептуалізація їх завжди обґрунтована, переконлива і править за орієнтир для подальших наукових пошуків. Його ідеї дістали втілення і в процесі реформування освітньої сфери, і в численних публікаціях як в українських, так і закордонних часописах, зокрема в таких його книгах, як "Підсумки ХХ століття", "Сучасна освіта: портрет без прикрас", "Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи", "The scientific-educational synergy as the engine of the information society: European challenges and Ukrainian problems", "Реклама в пам'яті культури" та ін.

П. Ю. Саух – засновник Поліської філософської школи, яка об'єднує науковців Житомирщини, Рівненщини, Волині. У його ранніх працях проаналізована релігійно-екзистенціалістська концепція відчуження в екзистенціалізмі, здійснений комплексний аналіз онтології релігії, вільнодумства й атеїзму, розкрита їх категоріальна структура й описані рівні її організації. У подальших його роботах та працях його учнів були експліковані у філософському дискурсі поняття щастя, стражденності, "м'ятежності", абсурдності й трагічності людського буття, досліджена категорія національного у статусі екзистенційного проекту і руху екзистенції. Звернувшись до попперівської концепції проблеми демаркації між наукою і метафізикою, професор П. Ю. Саух доповнює її питанням розмежування науки і релігії, акцентуючи особливу увагу на існуючі колізії між ними, яка виступає джерелом їх самостійного розвитку. У цей період ним опублікована низка брошур, книг та монографій, які отримали широкий резонанс у країнах колишнього СРСР. Роботи професора П. Ю. Сауха цього періоду включені в "Антологію отечественного религиоведения" (2010).

Осмилюючи відомі "хвороби сучасності" (індивідуалізм, експансію інструменталістського мислення і втрату індивідуальної свободи), П. Ю. Саух намагається уникати як апологетики згаданих рис сучасної наукової культури, так і їх тотального осуду. Він виступає одним із тих філософів, хто активно захищає і помножує людський ресурс гідності, який є однією із підвалин істинної демократії. Його методологічну позицію характеризує певний антропологізм і масштаб аргументації від спеціальних логіко-методологічних розробок, проблем соціальної філософії, філософської антропології, філософії та феноменології релігії до філософії освіти та глобалістики. Особливий інтерес серед наукового загалу викликали його останні праці. У них П. Ю. Саух зміг внести до атмосфери сучасних інтелектуальних змагань шляхетний дух філософської традиції, окреслити шляхи подолання морального хаосу й безладдя нашої доби через відродження глибинної чесної етики, властивих їй реальних критеріїв добра і досконалості. За цикл праць з історії філософії та філософії релігій П. Ю. Саух удостоєний премії НАН України імені Д. Чижевського, а за цикл праць із проблем освіти – Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка. Він є автором майже 400 наукових праць (монографії, брошури, словники, навчальні посібники та підручники, статті та авторські свідчення). Поряд із цим він став організатором і учасником численних міжнародних, всеукраїнських з'їздів, конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів, нарад з актуальних проблем вітчизняної науки та освіти.

Ретельний дослідник, толерантний критик і сприйнятливий до нового адміністратор, людина добропорядної репутації та відкритої душі, Петро Юрійович добре знаний як людина чуйна, доброзичлива, схильна до філософського згладжування гострих життєвих колізій. Він щедро ділиться теплом своєї душі і багатством невичерпного інтелектуального світу. Під його керівництвом відбулося професійне становлення цілої когорти науковців – висококваліфікованих спеціалістів із філософії і релігієзнавства, які працюють у вищих навчальних закладах Рівного, Житомира, Києва, інших міст України, Росії, Польщі. Важко перелічити всіх учнів, студентів, аспірантів та докторантів професора Петра Сауха, які завдячують йому як талановитому філософу, педагогу, науковому керівникові та Людині з великої літери, яка щедро віддає їм не лише свої знання, а й тепло свого великого серця.

Як філософ, учений, організатор науки і освіти, громадський діяч, учений, публіцист і лектор П. Саух здобув широке визнання колег-науковців, повагу й розуміння громадськості і студентської молоді. Петро Юрійович є напрочуд людиною доброзичливою і толерантною до своїх колег та учнів. Ті, кому довелося

працювати під керівництвом ювіляра, високо цінують його як людину й ученого, бо знають, що він завжди підтримує творчу атмосферу, дослідницькі задуми і поважає думку інших. Хто хоча б раз мав можливість зустрітися і спілкуватися з Петром Юрійовичем, той не зміг не відчутти могутнього енергетичного поля цієї людини, не пережити глибокого враження від знайомства з нею. Петро Юрійович – системоутворююча особистість. Професор П. Саух вражає своєю душевною молодістю, юнацькою заповзятістю, професійною компетентністю, активною громадянською позицією, творчою енергією.

П. Ю. Саух – блискучий організатор науки та освіти. Під його керівництвом, за науковою консультацією і сприянням підготовлено 45 кандидатів та 8 докторів наук. Він головний редактор та член редколегій низки вітчизняних та зарубіжних наукових видань, член експертної ради ДАК Міністерства освіти і науки України, член Президії Європейського союзу релігієзнавців та вільнодумців, член Наглядової ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Союз обдарованої молоді", один із наукових керівників та авторів експерименту "Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні", президент Житомирського відділення МАН України, голова Громадської ради міста Житомира, голова ради ректорів Житомирщини, член Міжнародного нью-йоркського клубу "Лідерство в освіті", член спеціалізованої вченої ради К 14.053.02 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка.

Завдяки високій працездатності, комунікабельності й усвідомленому почуттю відповідальності за доручену справу професор Петро Саух завжди створює команду однодумців. Його компетентність поєднується з природною інтелігентністю, толерантністю, уважним ставленням до людей, витонченим почуттям гумору.

Як сучасному менеджеру освіти й науки, йому притаманна здатність не розчинятися, як це часто відбувається в чиновницькому середовищі, а протистояти його найгіршим якостям – пустослів'ю, підлабузництву, манії величності. Професору Петру Сауху притаманне глибоке знання справи, висока культура в роботі, вміння масштабно мислити і стратегічно діяти. Над усе він цінує в людях професіоналізм, порядність і патріотизм. І, як неодноразово говорить ювіляр, саме у такій послідовності, адже, на відміну від математики, тут від перестановки цих доданків ("П") – результат завжди інший.

Держава високо оцінила його трудові успіхи. За вагомих особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти і науки, підготовку кваліфікованих кадрів, багаторічну сумлінну працю П. Саух нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня, іменним годинником Президента України, Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, знаком "Антон Макаренко" та знаком "За наукові досягнення" МОН України, медаллю ім. К. Д. Ушинського та медаллю Григорій Сковорода НАПН України, низкою орденів та медалей церковних і громадських організацій. У родинному архіві П. Сауха зберігаються сотні нагород, грамот, дипломів, подяк, листів. Це відзнака за невтомну, наполегливу працю науковця, ректора, громадського діяча.

Бажаємо Вам, Петре Юрійовичу, міцного здоров'я ще на довгі-довгі роки життя, подальших успіхів у науковій, навчально-виховній та адміністративній діяльності, вірних друзів та однодумців, невичерпної енергії й упевненості у власних силах та наснаги долати всі труднощі, плідної праці на високій посаді ректора нашого навчального закладу! Те, що Ви зробили і продовжуєте робити як науковець, педагог, ректор – це фантастично захоплююче, бо змінює світ!

Впевнені, що це проміжний етап Вашої науково-педагогічної діяльності, і Ви ще порадуйте філософську спільноту й український загал своїми новими працями і зверненнями.

Сил та енергії з роси та води на многії літа!

Колектив кафедри філософії